

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5768/23
10.7.2024. године
Београд

У И М Е Н А Р О Д А

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Меланије Сантовац, председника већа, Драгане Марчетић и Александре Лековић, чланова већа, у парници тужиоца Национална корпорација за осигурање страмбених кредита, Београд, Кнеза Милоша 20, против туженог АА из ..., чији је привремени заступник Александра Јовановић, адвокат из Београда, Вјекослава Ковача 18/41, ради дуга, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 22527/19 од 10.5.2023. године, допуњене решењем о трошковима поступка истог суда П 22527/19 од 17.7.2023. године, у седници одржаној 10.7.2024. године, донео је

П Р Е С У Д У

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 22527/19 од 10.05.2023. године, допуњена решењем о трошковима поступка истог суда П 22527/19 од 17.7.2023. године, у ставу првом изреке и жалба туженог у том делу **ОДБИЈА**, као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 22527/19 од 10.05.2023. године, допуњена решењем о трошковима поступка истог суда П 22527/19 од 17.7.2023. године, у ставу другом изреке, тако што се одбија, као неоснован, тужбени захтев тужиоца Национална корпорација за осигурање стамбених кредита да се обавезе тужени АА из ... да тужиоцу исплати на име дуга 1.406.196,70 динара са законском затезном каматом почев од 01.03.2021. године до исплате.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 22527/19 од 10.05.2023. године, допуњено решењем истог суда П 22527/19 од 17.7.2023. године, тако што се одбија захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Првог основног суда у Београду П 22527/19 од 10.05.2023. године, ставом првим изреке, утврђено је да не постоји потраживање туженог према тужиоцу истакнуто компензационим приговором у износу од 164.507,86 динара.

Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати на име дуга износ од 1.406.196,70 динара са законском затезном каматом почев од 01.03.2021. године до исплате.

Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу да се обавезе тужени да тужиоцу на досуђени износ дуга од 1.406.196,70 динара исплати законску затезну камату почев од 08.08.2017. године до 01.03.2021. године.

Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 215.554,73 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против наведене пресуде и то одлуке из става првог, другог и четвртог изреке, жалбу је благовремено изјавио тужени због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права. Тужилац је одговорио на жалбу туженог.

Испитујући првостепену пресуду у границама овлашћења прописаним одредбом члана 386 Закона о парничном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 72/11 са изменама и допунама), Апелациони суд је оцено да је жалба туженог основана.

У првостепеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1,2,3,5,7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити се жалбом указује на постојање таквих битних повреда поступка због којих би се побијана пресуда морала укинути.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је са "Raiffeisen bank" a.d. Beograd закључио 09.07.2007. године уговор о регулисању међусобних обавеза у пословима осигурања потраживања по основу стамбених кредита ..., којим уговором су регулисани услови под којима тужилац осигурава кредите, наплата банке од тужиоца у случају наступања осигураног случаја, контрола наменског коришћења кредита осигураних код тужиоца, плаћање премије осигурања и сва друга питања од значаја за уговорни однос Корпорације и Банке. Корпорација се на основу полисе осигурања обавезује да, ако наступи осигурани случај, Банци исплати укупну суму неплаћаних ануитета до момента проглашења кредита доспелим у целости са припадајућом затезном каматом, у року од 10 радних дана од дана пријема захтева за исплату полисе, редовне месечне ануитете, од момента проглашења кредита доспелим у целости до момента продаје имовине и наплате по основу других инструмената обезбеђења, до 5. у месецу за претходни месец и суму која износи 75% нето оствареног губитка банке у року од 20 дана од дана прилива средстава на посебан наменски рачун код банке, према утврђеном финалном обрачуну из прилога број 6 уговора. На име осигурања кредита, Банка уплаћује Корпорацији премију осигурања која се обрачунава у односу на износ кредита, једнократно, приликом издавања полисе осигурања, те је уговорено је да осигурана сума представља 75% од износа који чине неплаћена главница по кредиту, доспела редовна камата и други документовани трошкови реализације наплате из продаје имовине и/или инструмената обезбеђења по доспелом кредиту, које банка буде имала, осим трошкова адвоката.

Анексом уговора о регулисању међусобних обавеза у пословима осигурања потраживања по основу стамбених кредита 02-1599 од 15.04.2013. године, додате су и одредбе става 4 и 5 после става 3 члана 12 основног уговора у делу “расподела средстава наплаћених по основу реализације инструмената обезбеђења”, којима се банка сагласила да Корпорација има право на наплату преосталог дуга према дужнику у износу од 75% оствареног нето губитка у складу са одредбама Закона о хипотеци и Закона о облигационим односима.

“Raiffeisen bank” a.d. Beograd је код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита, по полиси осигурања ..., осигурала кредит који је овде туженом АА одобрила по уговору о кредиту ... од 27.08.2007. године у динарској противвредности од 79.500 CHF по продајном курсу банке за девизе важећем на дан пуштања кредита у течај, а за финансирање куповине трособног стана – дуплекса у ... Уговором о кредиту тужени као корисник кредита је обавезан, да, поред осталог, уредно и благовремено отплаћује кредит према достављеном ануитетном плану и да пре пуштања кредита у течај банци плати провизију у износу од 4,20% од износа одобраног кредита на име премије осигурања код Националне корпорације. Као инструмент обезбеђења потраживања, тужени је био обавезан да достави судски оверену заложну изјаву са својством извршне исправе, којом као заложни дужник безусловно дозвољава да се на поменутој кредитираној непокретности упише заложно право-извршна вансудска хипотека првог реда у корист банке.

Поступајући по захтеву “Raiffeisen bank” a.d. Beograd од 10.07.2017. године за исплату 75% оствареног нето губитка по полиси ... (а након вансудског поступка намирења потраживања банке продајом непокретности оптерећених хипотеком у корист банке), тужилац је донео одлуку о исплати наведеној банци износа од 13.083,33 CHF по продајном курсу банке, у складу са којом је банци, 08.08.2017. године, исплатио износ од 1.382.112,51 динара. Према налазу и мишљењу судског вештака економско-финансијске струке од 01.12.2022. године укупан износ потраживања тужиоца на дан 08.08.2017. године износи 12.988,23 CHF, што је по званичном средњем курсу НБС на тај дан износи 1.406.196,70 РСД. У наведени износ су урачунати и трошкови поступка вансудске продаје непокретности, које је банка имала у износу од 1.451,84 CHF и који су током поступка документовани. “Raiffeisen bank” a.d. Beograd је од овде туженог на име накнаде трошкова осигурања кредита код овде тужиоца наплатила износ од 3.339 CHF, што је по продајном курсу на тај дан износило 164.507,86 динара.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је, одлучујући о истакнутом компензационом приговору, нашао да исти није основан, будући да потраживање из компензационог приговора није доспело, а потребно је да потраживања буду доспела сагласно члану 336. Закона о облигационим односима, као и из разлога што тужени није био ни у каквом уговору односу са Националном корпорацијом, већ је спорну накнаду од њега наплатила банка, па је одлучено као у ставу првом изреке пресуде.

Имајући у виду да је на основу Анекса уговора о регулисању међусобних обавеза у пословима осигурања потраживања по основу стамбених кредита, закљученог између Корпорације и “Raiffeisen bank” a.d. Beograd, банка дала сагласност

овде тужиоцу да наплати преостали дуг према дужнику у износу од 75% оствареног нето губитка, то је првостепени суд оценио да су испуњени услови да, у складу са одредбом члана 299. став 1. Закона о облигационим односима, испуњено потраживање пређе на испуниоца. Висина дуга туженог према тужиоцу утврђена је из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске области Зорана Деспотовића и изјашњења, па је првостепени суд обавезао туженог да тужиоцу исплати износ од 1.406.196,70 динара, у који износ је и урачунао противредност износа од 1.451,84 CHF на име трошкова поступка вансудске продаје непокретности.

На наведени новчани износ досуђена је и законска затезна камата од 01.03.2021. године, када је привременом заступнику туженог достављена тужба, с обзиром да тужилац није доказао да је туженог вансудском опоменом позвао да испуни обавезу, па је тужени дошао у доцњу започињањем предметног поступка у складу са одредбом члана 203. став 1. ЗПП.

На потпуно и правилно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право када је одлучио као у ставу првом изреке, дајући за своју одлуку јасне и довољне разлоге, које у свему прихвата и Апелациони суд.

Неосновани су наводи жалбе туженог којима се истиче да је првостепени суд требало да усвоји компензациони приговор туженог. Наиме, правилно је првостепени суд оценио да тужени неосновано потражује од тужиоца износ који је на име осигурања код Националне корпорације платио банци, а према уговору о кредиту са банком, с обзиром да је спорну накнаду платио даваоцу кредита "Raiffeisen bank" a.d. Beograd, те се не може сматрати да тужени има потраживање према тужиоцу, већ евентуално исто може имати само према банци.

Међутим, на правилно утврђено чињенично стање, првостепени суд је погрешно применио материјално право, када је када је донео одлуку као у ставу другом изреке побијане пресуде, налазећи да тужилац има право да од туженог, као кредитног дужника, наплати новчани износ који је исплатио банци услед наступања осигураног случаја ненаплативости дуга по осигураном кредиту и то у износу од 1.406.196,70 динара.

Наиме, одредбом члана 1. Закона о Националној корпорацији за осигурање стамбених кредита ("Сл. гласник РС", бр. 55/2004), прописано је да се овим законом оснива Национална корпорација за осигурање за стамбених кредита, као правно лице специјализовано за осигурање потраживања по основу стамбених кредита које одобравају банке и друге финансијске организације које су обезбеђене хипотеком, као и за обављање других послова у вези са тим осигурањем, а одредбом члана 5. истог закона, прописано је да се средства за рад Корпорације обезбеђују из прихода Корпорације, донација, буџета Републике Србије и других извора у складу са законом. Делатност Корпорације је уређена чланом 9. тог закона, па је тако делатност Корпорације, између осталог, осигуравање потраживања по основу стамбених кредита која одобравају банке и друге финансијске организације и која су обезбеђена хипотеком.

Одредбом члана 899. став 2. Закона о облигационим односима (глава XXVII која

се односи на осигурање) прописано је да се одредбе ове главе неће примењивати ни на осигурање потраживања, као ни на односе из реосигурања. Како се у конкретном случају ради о осигурању потраживања по основу уговора о осигурању и издате полисе осигурања, насупрот закључку првостепеног суда, нису испуњени услови за примену одредбе којом се регулише прелазак осигураникових права према одговорном лицу на осигураваача (суброгација), у смислу одредбе члана 939. ЗОО, с обзиром да је код уговора о осигурању потраживања примена цитиране одредбе искључена на основу члана 899. став 2. ЗОО, а тужилац свој захтев у овој правној ствари заснива на суброгацији на основу одредбе члана 300 ЗОО.

Овај суд је имао у виду садржину Анекса уговора о регулисању међусобних обавеза у пословима осигурања потраживања по основу стамбених кредита који је закључен између тужиоца и банке, али је нашао да ни по овом основу не произлази потраживање тужиоца према туженој. Иако је сврха и циљ наведених одредаба Анекса уговора да се омогући тужиоцу да у случају исплате осигуране суме наплати преостали дуг банке према дужнику, по оцени овог суда није дошло до ступања тужиоца у права банке према кориснику кредита, нити до правно ваљане промене повериоца у облигационом односу између банке и корисника кредита.

Наиме, аутономија воље прописана чланом 10. ЗОО, подразумева да су стране у облигационим односима слободне, у границама принудних прописа, јавног поретка и добрих обичаја да своје односе уреде по својој вољи. Имајући у виду да је императивном одредбом члана 899. став 2. ЗОО искључена примена одредаба тог закона којима се уређује уговор о осигурању, укључујући и суброгацију на основу одредбе члана 939. ЗОО, као што ни законом којим се оснива и уређује делатност тужиоца (Закон о Националној корпорацији за осигурање стамбених кредита) није предвиђена могућност суброгације тужиоца у право осигураника у случају наступања осигураног случаја, по налажењу овога суда, одредбе анекса уговора о осигурању, као противне принудним прописима су без дејства и не могу довести до тога да тужилац према кориснику кредита, по исплати осигуране суме оствари право на наплату преосталог дуга у износу од 75% оствареног нето губитка. Предметни анекс уговора се не може сматрати ни уступањем потраживања – цесијом (члан 436-445. ЗОО) имајући у виду да се њиме од стране банке, на општи начин овлашћује тужилац на наплату преосталог дуга према дужнику у износу од 75% оствареног нето губитка, без навођења конкретног потраживања и дужника на које би се уступање потраживања односило. Осим наведеног, конкретан уговор о осигурању, са припадајућим анексом закључен је између тужиоца и банке, може стварати искључиво права и обавезе за уговорне стране, али не и за тужену као треће лице – корисника кредита из правног посла закљученог са банком.

Осталим жалбеним наводима не доводи се у сумњу правилност утврђеног чињеничног стања и донете одлуке у ставу првом и другом изреке, због чега нису посебно образлагани.

Из изнетих разлога, одлучено је као у ставу првом и другом изреке ове пресуде, применом одредбе члана 390. и 394. став 4. ЗПП.

Одлука из става трећег изреке ове пресуде је донета је применом члана 401.

тачка 3. ЗПП имајући у виду да тужилац није успео у спору, а да су сви трошкови у укупном износу од 123.000,00 динара, које је тужени, који је успео у парници, имао у овој парници ангажовањем привременог заступника исплаћени привременом заступнику.

**Председник већа-судија
Меланија Сантовац,ср.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић